

Achtergrond 'dekolonisatie'

Wat is dekolonisatie?

Definitie

Als we het woord 'dekolonisatie' opzoeken in de Van Dale lezen we volgende definitie: "het tot zelfbestuur brengen van een kolonie". Ook online komen we vooral verklaringen tegen waarin de nadruk wordt gelegd op het zelfstandig worden van een kolonie.

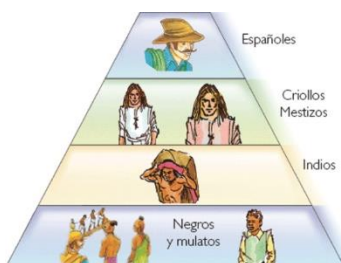
Maar dekolonisatie is veel meer dan dat. Dekolonisatie wordt vaak gezien als een breed begrip waarin wordt gekeken naar het loskomen van een westers denkbeeld dat uit de tijd van de kolonisatie stamt. Termen zoals eurocentrisme en witte privilege leunen daarom ook aan bij deze term.

Kolonisatie: vroeger en nu

Hoewel kolonisatie zeker niet uniek is voor het Westen kende de westerse kolonisatie een grootschalig karakter en ontwikkelden er binnen deze kolonisatie ideeën die nu nog voortleven in onze maatschappij.

De westerse kolonisator trok naar Zuid-Amerika, Afrika, het Midden-Oosten, ... Hij installeerde in zijn kolonies en tussen de kolonies en het moederland politieke en economische structuren waarin ras, etnie of afkomst een bepalende factor werd voor macht.

Een voorbeeld van de koloniale maatschappij in Zuid-Amerika:

Spanjaarden stonden bovenaan de sociale ladder, gevolgd door nakomelingen met witte en inheemse ouder ('mestiezen'), de inheemse bevolking en onderaan de ladder de zwarte slaven en hun nakomelingen, ook nakomelingen met witte en zwarte ouder ('mulatten').

Vanaf de periode van de Verlichting werden geleidelijk aan ideeën en theorieën ontwikkeld dat er verschillende menselijke 'rassen' bestaan. Elk menselijk ras heeft verschillende eigenschappen, vb.: Europeanen laten zich leiden door wetten, Afrikanen laten zich leiden door grillen. Vanaf de 19de eeuw kwam een 'wetenschappelijk racisme' op. Via de moderne wetenschap probeerde men aan te tonen dat witte mensen superieur zijn. Dit legitimeerde de onderwerping en uitbuiting van niet-witte mensen, legitimeerde dat niet-witte mensen niet dezelfde rechten hebben als de witte Europeanen.

Hoewel deze ideeën niet meer gemeengoed zijn, blijven deze machtsverhoudingen nog steeds aanwezig in onze samenleving: de witte Europeaan blijft bovenaan de maatschappelijke ladder staan en geniet van zijn witte privileges. Niet-witte mensen worden ongelijk behandeld en ervaren heel wat vormen van racisme. Het is de mindset uit de kolonisatie die verder leeft en racisme en discriminatie mogelijk maakt én geaccepteerd maakt. Deze mindset blijft echter onzichtbaar aanwezig en ondersteunt zo een onrechtvaardig systeem in onze samenleving.

Hoe dekoloniseren?

De kolonisatie laat ons met een zware erfenis achter. Als we ons denken niet 'de-koloniseren', zal er weinig veranderen in de huidige machtsverhoudingen. Een denken dat zo ingebed is in onze cultuur is echter niet zo makkelijk te veranderen. Het is daarom belangrijk om mensen te laten stilstaan bij hun denken, te confronteren met hun westerse denken.

Een eerste belangrijke stap is om mensen bewust te maken van het volledige kolonisatieverhaal. Er zijn goede dingen gebeurd, maar het is niet het witte heldenverhaal waar beschaving gebracht wordt bij de 'wilde' inheemse bevolking. Ook de fouten die tijdens de kolonisatie gebeurden, zoals de uitbuiting van de inheemse bevolking, het ontginnen van plaatselijke grondstoffen om het eigen land te verrijken, ... moeten benoemd en besproken worden.

Om daarna na te denken hoe we ons voelen bij dit verleden en hoe we ermee willen omgaan om stappen te zetten naar een gelijkwaardig burgerschap in onze samenleving.

Het idee van dekolonisatie moet doorgroeien in alle lagen en systemen van de samenleving. Op alle niveaus van de samenleving kunnen en moeten concrete stappen gezet worden om te dekoloniseren.

Enkele voorbeelden:

- Onderwijs: correcte informatie geven over de koloniale tijd, over de aanwezigheid van niet-witte mensen in de Wereldoorlogen, ...
- Media (film, boeken, kranten): voldoende diversiteit in tekst en beeld, aandacht voor koloniaaal taalgebruik, vb. de specifieke benaming van groepen zoals 'Quechua', 'Q'eqchi', ... gebruiken in plaats van 'Indiaan'.
- Sociaal: geen discriminatie op de arbeidsmarkt, op de huizenmarkt, ...
- Ontwikkelingssamenwerking: gelijkwaardig partnerschap tussen landen
- Publieke ruimte: uitleg bij straatnamen, standbeelden, ... uit de koloniale tijd

Het dekoloniseren van onze samenleving is een werk van lange adem. De kolonisatie zit namelijk in onze hoofden en leeft door in alle lagen van de samenleving. Als we echter enkel vanuit onze eigen bril kijken, zien we niet alles en ervaren we dingen anders. Het is daarom belangrijk om ons eigen wereldbeeld te accepteren maar eveneens in vraag te stellen. Het is belangrijk te erkennen dat wij het niet altijd beter weten/wisten, dat we fouten hebben gemaakt. Pas dan kunnen we een nieuw soort van denken te ontwikkelen en een gedekoloniseerde mindset ontwikkelen.

Laat je verder inspireren:

- Bekijk de artikels, podcasts, boeken, ... die worden meegegeven in de brochure 'Macht herverdelen': <https://demos.be/machtherverdelen>
- "Hand in Hand vzw tegen racisme vzw is een socio-culturele organisatie die strijdt tegen racisme en discriminatie in onze samenleving. Ze ijvert voor een positieve invulling van de diversiteit die onze maatschappij kenmerkt": <https://www.anti-racisme.be/>
- "Onderzoekspublicatie over mogelijk gevoelige woorden in de museale sector": <https://www.tropenmuseum.nl/nl/over-het-tropenmuseum/words-matter-publicatie>
- "Action Zoo Humain streeft ernaar interculturele vraagstukken bespreekbaar te maken en het publiek te activeren. Het gezelschap zoekt naar hedendaagse formats om de interculturele maatschappelijke realiteit weer te geven": <https://www.actionzoohumain.be/nl>
- Op vrt.nu kan je kijken naar de reeks 'kinderen van de kolonie' waarin mensen die het van nabij hebben meegemaakt, vertellen over koloniaal en postkoloniaal Congo.
- Het boek 'Dochter de de dekolonisatie' van Nadia Nsai: <https://www.dewereldmorgen.be/artikel/2020/05/16/dochter-van-de-dekolonisatie-herinnert-belgische-jongeren-aan-een-verleden-dat-nog-steeds-zeer-actueel-is/>
- Op de blogspot van Bleri Lleshi vind je allerlei interessante opiniestukken die aansluiten bij het thema: <https://blerilleshi.wordpress.com>
Op deze blog vind je ook artikels van Mohamed Barrie. Deze artikels van hem zijn ook aan te raden: <https://www.dewereldmorgen.be/artikel/2016/07/20/liefste-belgie/>,
<https://www.watwat.be/racisme/wen-er-maar-aan-ik-ben-jouw-neger-niet-meer-mohamed-25>